

**СПИСАНИЕ ЗА КНИЖЕВНОСТ,
УМЕТНОСТ И КУЛТУРА**

РАСТ

Број 23/ 2021

РАСТ – списание за книжевност, уметност и култура 23/2021

РАСТ

СПИСАНИЕ ЗА КНИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ И КУЛТУРА

Број 23

РАСТ

СПИСАНИЕ ЗА КНИЖЕВНОСТ, УМЕТНОСТ И КУЛТУРА

Издавач:

Битолски книжевен круг – Битола

За издавачот

Елизабета Јончиќ, претседател

Редакција:

проф. д-р Даниела Андоновска-Трајковска,
главен и одговорен уредник

Елизабета Јончиќ, уредник

Милица Димитријовска-Радевска, уредник

Мислењата што се изразени во „Раст“ им припаѓаат на авторите и не ги одразуваат ставовите на редакцијата и на Битолскиот книжевен круг-Битола.

ISSN 1409 – 9330

УДК 82+7+008

Број 23

Битола, октомври 2021 г.

Е-маил:

rastbkk@gmail.com

Списанието „Раст“ излегува со финансиска поддршка на Министерството за култура на Република Северна Македонија

GROWTH

JOURNAL OF LITERATURE, ART AND CULTURE

No. 23

GROWTH

JOURNAL OF LITERATURE, ART AND CULTURE

Publisher:

Association of Writers “Bitola Literary Circle” - Bitola

About the publisher:

Elizabeta Jonchikj, president

Editorial:

Full prof. d-r Daniela Andonovska-Trajkovska, editor in chief,

Elizabeta Jonchikj, editor

Milica Dimitrijovska-Radevska, editor

Opinions and views expressed in „Growth“ belong to the authors and do not reflect the views of the Editorial board, the Publisher or the Ministry of Culture of Republic of North Macedonia

ISSN 1409 – 9330

UDC 82+7+008

Vol. 23

Bitola, October 2021 г.

E-mail:

rastbkk@gmail.com

This issue of the Journal is financially supported by the Ministry of Culture of Republic of North Macedonia

Ана ВИТАНОВА-РИНГАЧЕВА

УДК 929Котев, И.

УДК 398(=163.3)(049.3)

**Фолклорот како животен позив: (Кон петте децении
собирачка дејност на современиот македонски фолклорист
Иван Котев)**

Развојот на македонската фолклористичката мисла подразбира достоино и доследно проучување на делото на собирачите на народно творештво оние кои ја плетеле арматурата врз која ќе се устрои цела една наука. Иван Котев, достоиниот репрезент на фолклорот од струмичкиот крај (Глигоровски 2008:111) е собирач кој многу педантно го запишува и бележи фолклорниот материјал. Иван Котев е роден во село Робово, Струмичко на 14.7.1939 година. По завршувањето на основното образование продолжува на Учителската школа „Гоце Делчев“ во Штип. По завршувањето учителствува во повеќе села, претежно во Кочанско и Струмичко. Желбата да се надградува и да го дооформи своето образование, го води во Штип каде се запишува како редовен студент на Педагошката академија, на групата Македонски со српскохрватски јазик, а по завршувањето на студиите извесно време работи како наставник по предметот Македонски јазик. Во меѓувреме дипломира како вонреден студент на Филолошкиот факултет во Скопје на групата Историја на книжевностите на југословенските народи со македонски јазик. Како надворешен соработник на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ од Скопје, интензивната собирачка и проучувачка дејност на фолклорот ја започнува во 1970 година. Тоа го работи и денеска. Има собрано повеќе илјади народни песни, приказни, анегдоти, кажувања, пословици, поговорки и др. Поголемиот дел од овие материјали се снимени на магнетофонски ленти, а добар дел се предадени на Институтот за фолклор во Скопје. Има објавено значајни книги од областа на образованието и фолклорот. Настапувал и настапува на бројни научни собири со свои соопштенија и реферати.

Најсуштинскиот дел од неговата биографија е оној кога се навраќа назад во времето, таму гласот на неговата мајка, која со многу љубов ги пеела македонските народни песни, не престанува да одсвонува и да буди посебни чувства:

Љубовта кон фолклорот ми ја вдахна мојата мајка Савета Котева²⁸ која знаеше многу песни. Подигањето на многудетната фамилија бараше извонредни напори и деноноќна работа. Секојдневните грижи и уморбата од работата ги ублажуваше со песна. Дури предеше на родајното, пееше; дури ткаеше на разбојот, пееше; дури месеше леб и ја нагоруваше тешката подница – пак пееше. А ние, осум деца изродени година за година, слушавме и, понекогаш, пеевме со неа. Така растевме и не изгледаа мајка ми и татко ми Илија, сите осум деца. Станавме свои луѓе – пет браќа и три сестри.

Уште како дете си запишував песни во една тетратка која, за жал, ми загина. Во неа имав запишано прекрасни песни. И љубовта кон народната песна, приказна, ората, игрите што ги игравме со другарчињата, растеше.

Мајката како стожер на домот и во овој случај ја покажува својата неверојатна сила да им го всади на децата она што никој друг не може, љубовта кон своето, единственото неotuѓиво. Големата мајка, нашата прародилка е онаа праисконска фигура која носејќи го домот со себе, ја носи и традицијата како кров, закрила од невремињата. Токму мајката пеела и кога готвела и кога ја хранела стоката и кога работела по полето. Чудесна е таа човекова потреба преку песна да се ослободи од бремето, да земе здив кога на починка седнува под крошната на дрвото засадено на меѓата. Таа всушност ќе го запали огнот што во душата на синот гори и до денес. Како млад учител започнува да ги крстосува селата во струмичкиот регион, барајќи информатори. Од перспектива на повеќе од половина век, Иван Котев вака ги засведочува своите искустава со информаторите:

²⁸Савета Котева, моминско Митева, (1909 – 1982) е родена во село Робово, Струмичко.

Првите записи ги направив на 13.1.1970 година, ден пред Старата Нова година, Сурва. Прв информатор ми беше Тодор Митев Донев од село Босилово, Струмичко, човек на свои седумдесет години. Бидејќи бев наставник во селото, лесно воспоставувме контакт. Тој тогаш ми испеа три песни.

Среќавав различни информатори. Некои без напори и убедувања се согласуваа да пејат или раскажуваат, а некои тоа го правеа после подолги разговори и убедувања. Овде најмногу помагаа моите познаници од дотичното село. Најтешко беше информаторот да испее една песна, после одеше полесно. Откако ќе испееше, му ја пуштав да ја ислуша сниманата песна и тоа за пејачот беше поттик. Ќе кажеше дека знае уште една, па уште една... И така сум снимал и по дваесеттина песни во еден ден.

Вештината на собирање, бележење и дешифрирање на фолклористичкиот материјал е аспект што посебно сакаме да го потенцираме кога зборуваме за подвигот на Котев. Стручното бележење на информаторите подразбира име и презиме на кажувачот, место и година на раѓање, вероисповед, професија, запишувач, дата и место на запишување, број на лента. Воодушевува неговиот однос кон информаторот, однос кој значи почит кон знаењето и мудроста што ги поседува малиот, сиромав и неписмен човек, а со толку дарба и чувство за чување и пренесување на традицијата. Со тоа Котев покажува највисок степен на самосвест за значењето на народната традиција како единствен и најсилен аргумент за вековниот опстанок на колективот. Остануваме занемени пред лицето на народниот раскажувач, пред оној трошен, подгрбавен, измачен селанец кој во себе носи толку богат и раскошен дух. Пред оној селанец со неверојатна меморија, оној кој умеел да ја раскаже приказната, да ѝ даде душа, да ја видеоизмени, филигрански да ја доработи нејзината нарација, за да му ја подари на слушателот и да го натера да му верува на кажаното. Нашиот народен мудрец можеби не бил свесен дека, длабејќи по телото на приказната, како највешт копаничар го создава најубавиот орнамент, денес бесценет украс во витрините на македонската народна традиција. Во потрага по сопствениот идентитет, недвосмислено се навраќаме на зборовите на духовно

преродениот и освестен Димитрија Миладинов кој во разговор со Коста, таткото на Марко Цепенков, ќе каже: „Јас сум сторил ниет да типосам една книга со песни и други народни сторенија за да останат за спомен на нашето потекло...“. Книгите што собирачите ги оставаат зад себе, не се само спомен, туку и најверодостојниот документ, потврда за нашето вековно постоење.

Преголем е влогот на Котев кога станува збор за македонската фолклористика, но немерлива е неговата вредност кога станува збор за Струмица и нематеријалното богатство што регионот го поседува. Петдесетинскиот труд на нашиот фолклорист се валоризира во последните неколку години кога започнува интензивно да го објавува сето она што го собрал на терен, а се однесува и на народната поезија и на народната проза: народни песни (лирски и епски), народни приказни (волшебни народни приказни, приказни за животни, анегдоти, преданија, легенди), пословици, поговорки, гатанки, клетви и благослови. Мора да се забележи дека неговата архивата содржи и значителен број на фолклористички единици како: народни обичаи, кажувања во доменот на обредната практика на нашиот народ, верувања, материјали што се документирани и се чуваат во аудио и видео формат. Иван Котев е автор на девет исклучително значајни книги за фолклорот од Струмица и Струмичко, а претставуваат книги со немерлива вредност воопшто во македонската фолклористика. Станува збор за книги што содржат оригинален фолклористички материјал собран на територијата на градот Струмица и неговата околина: 1. „*Черешиница род родила*“ (Македонски народни песни, испеани од Савета Котева), Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 1984; 2. „*Енци Менци*“ (Брзозборки, бројалки и залагалки за деца), Детска Радост, Скопје, 2002; 3. „*Македонски народни приказни*“, избор и редакција Иван Котев, Детска Радост, Скопје, 2007; 4. „*Мудроста на вековите*“ (Македонски народни пословици и поговорки од Струмица и Струмичко), Струмица, 2012; 5. „*Опеана Струмица*“ (Народни песни од Струмица и Струмичко), Струмица, 2016; 6. „*Играле моми по месечина*“ (Еротска народна поезија и проза од Струмица и Струмичко), Струмица, 2018; 7. „*Турунцула Каравлашки*“

(Македонски епски народни песни од Струмица и Струмичко), Струмица, 2018; 8. „Девојчето со златно срце“ (Македонски народни волшебни приказни од Струмица и Струмичко) НЦУК Антон Панов, Струмица, 2019; 9. „Араптази“ (Волшебни народни приказни од Струмица и Струмичко) НЦУК Антон Панов, Струмица, 2020 година и најновата, десета книга од областа на фолклористиката: „Грозен бој се почна горе на Балкано“ (Македонски народни песни од Струмица и Струмичко за Балканските и Првата светска војна), Струмица, 2021.

Во овој контекст значајно е да го напоменеме и неговиот голем придонес во научните сфери на фолклористиката, етнографијата и етнологијата преку објавени над 200 трудови изложувани на бројни научни собири, симпозиуми и конференции. Коавтор е на три филмувани приказни снимени според народни приказни што ги запишал на терен и ги дешифрирал: 1. *Дај, па се кај*; 2. *Маро, ќерко* и 3. *Џандаро Мемет*.

Љубовта кон фолклорот за првпат ќе ја почувствува во домот, во кој неговата мајка Савета Котева ќе му ги испее најубавите народни песни. Подоцна, во 1984 година снимените народни песни ќе ги дешифрира и ќе ги објави во книгата „*Черешница род родила*“. Кога станува збор за приказните, со нивно собирање и запишување ќе започне малку подоцна. Првата приказна што ја слушал и научил, а ќе ја запише дури во 1975 е приказната „Араптази“, раскажана од неговиот татко Илија Котев Ѓоргиев. Временската рамка на запишување на приказните го опфаќа периодот од 1972 до 2020 година, а со бележење на песните започнува многу порано.

Иван Котев пет децении го собира и грижливо чува фолклорното богатство на струмичкиот регион. Неговиот потфат подразбира своевиден археолошки приод кон усното нематеријално културно наследство лоцирано, обележано и „ископано“ на теренот на Струмица и Струмичко. „Ископувањето“ на таквото богатство, значи неуморно премерување на теренот што се истражува, барање информатори кои со многу чувство и почит му пристапуваат на предизвикот и најпосле, пресоздавање на уснонаведената низа од зборови, во пишан документ, со вредност

на артефакт. Како плод на децениското трагање по бесценетостите, што нашиот народ толку љубоморно ги чувал и пренесувал на своите потомци, Иван Котев ги селектира, дешифрира и чува вредните артефакти што ги ископал од плодната струмичка почва. Од десетте објавени книги со вреден фолклористички материјал (песни, приказни, кратки книжевни жанри) посебно воодушевува најобемната книга која всушност претставува потесен избор (од огромниот број собрани, снимени и дешифрирани материјали) на волшебни народни приказни под наслов „*Арантази*“. Книгата содржи и речник на помалку познати зборови, изрази и фрази кои се среќаваат во приказните, а се толкувани во нивното буквално или преносно значење.

Фолклорниот материјал застапен во книгата „*Арантази*“ е собиран на многу места од струмичкиот регион и затоа неговата автентичност и оригиналност се највредниот знак за распознавање. Буквално, Котев ја има изодено струмичката околина од Беласица, до Огражден и Еленица, па и пошироко. Иван Котев е единствениот запишувач и истражувач на фолклорот во струмичкиот регион кој има собрано над сто волшебни народни приказни. Со огромно искуство во собирачката дејност, Котев со многу посветеност и саможртва трага по информатори, со многу вештина и трпение успева да го извлече сето она што тие го носат во себе. Надарениот фолклорист ги снима, запишува и дешифрира приказните раскажани на еден автохтон дијалект, како што е струмичкиот, кој има свои специфики и препознатливи карактеристики. Етнографскиот пристап подразбира паметен избор на соодветни информатори, градење доверба на релација информатор-запишувач, транскрибирање на усно пренесените фолклористички единици како и бележење генеалогички податоци. Ако етнографијата е како читање на туѓ манускрипт, изветвен, полн со празни места и недоследности (Гирц 2007:19), тогаш мисијата на фолклористот значи обид за дешифрирање на таквиот манускрипт, како и обид за пополнување на празнините и формирање на мозаикот, слика за профилот на нашиот предок.

Во приказните од книгата „*Арантази*“ живее и пулсира духот на народниот творец, создавачот, кој со сето свое знаење и

мудрост, создал многу варијанти на приказни во кои се препознаваат универзални мотиви. Во сето она што досега го објавила македонската фолклористика, не постои книга којашто содржи оригинални народни приказни од струмичкиот регион. Во овој избор се сместени околу осумдесет волшебни народни приказни, izdelени од огромниот број приказни коишто Котев ги собрал и запишал. Секоја приказна носи во себе специфична нарација, карактеристика која многу зборува за информаторот, за семејните, општествените, економските и културните прилики во времето во кое живеел. Во овие приказни, снимени (поголемиот дел од нив) во минатиот век, се зачувани особености на струмичкиот дијалект што веќе умираат или се непознати за новите говорители. Во дел од приказните, особено оние запишани во седумесеттите години на минатиот век, јазикот се чува скоро во конзервирана форма. Од лингвистички аспект, овие приказни се солидна основа за проучување на дијалектолошките особености на струмичкиот говор, промените, влијанијата како и меѓујазичните контакти што се случувале низ годините, а го видоизмениле локалниот говор. Јазичните белези на сказничната нарација откриваат архаични наслојки на еден локален говор кои во современ контекст не се среќаваат, бидејќи истите се пасивизирале. Единствено народната приказна останала да сведочи за нив. Токму заради овој факт, вредноста на приложениот материјал е немерлива и е од огромна важност за зачувување на културниот идентитет на една средина. Имајќи го предвид фактот, што струмичкиот регион е најмалку истражуван, а уште помалку има објавено оригинален фолклоритичко–етнографски материјали, изборот што го приложува Иван Котев претставува огромен влог за подобрување на наведената состојба.

Волшебните приказни во книгата „*Арантази*“ чуваат во себе „фосилни остатоци“ (според терминологијата на Нина Анастасова – Шкрињариќ) од сите фази на еволуција низ кои поминало човештвото. Во нив се чува сè уште живата митска мисла (митските време и простор) и нејзината функција во релацијата митологија–религија. Во меѓуредовите на сказната се испишани кодовите на првобитното религиозно човеково искуство

(анимизам, тотемизам, шаманизам, табу и мана), а се исцртуваат и ликовите на божествата од уранскиот, соларниот и хтонскиот принцип. Да ги разбереме сказните треба да ја познаваме книжевноста, филозофијата за поглед на свет но и фолклорот, народната книжевност, етнологија (предмети, објекти од обичаите), антропологијата, психологијата, социологијата и слично. Доколку ја сфатиме логиката на сказната, тогаш ќе успееме во дешифрирањето на културните обрасци врз кои се темели нашата култура и воопшто човековата цивилизациска историја. Културата е систем на кодови исто како и јазикот. Доколку научиме да ги читаме пораките од митско-магиското сфаќање на светот, тогаш ќе сфатиме како и зошто одредени предмети, ликови и сижети се скамениле во сказната.

Самопожртвувано, со многу љубов и труд, Иван Котев докажа дека скоро и да нема место каде човек може да пушти рака, а да не ископа вреден фолклорен артефакт. Со тоа само ја потврди тезата дека нашите предци од овој крај имале богат духовен живот, имале свој свет, ограден со густиот плет на традицијата и во него живееле и му пркоселе на забравот. Не можеле да бидат свесни дека знаењето што го носат во себе, во некоја блиска или подалечна иднина ќе прерасне во општочовечко културно благо. (Витанова-Рингачева 2020:30). Традицијата е живиот извор од кој се хранат јазикот, историјата, уметноста и воопшто културата. Таа е насекаде околу нас и само со неа борбата за зачувување на идентитетот има смисла. Делото на Иван Котев е најсилен аргумент во таа борба, бидејќи најгласно говори за тоа колку се длабоки корените на македонската народна традиција и дека сè уште го хранат со живот стаменото тело на македонската духовна опстојба.

СОДРЖИНА

ПОЕЗИЈА

Радован П. ЦВЕТКОВСКИ	7
До мојот пријател сликар	7
Лидија ДИМКОВСКА	9
Куќата што се распаѓа	9
Весна МУНДИШЕВСКА-ВЕЛЈАНОВСКА	12
Во зенитот на мудроумот	12
Михајло СВИДЕРСКИ	14
Мајка	14
Снежана СТОЈЧЕВСКА	16
Празно место	16
Гордана СТОЈАНОСКА	19
Извор	19
Никола ИЛИЈОВСКИ	22
Поезија за деца од необјавената книга „Билет за еден смешен свет“	22
Билјана ТАЛЕВСКА ДИМКО	25
Простено да ми е	25
Петар НАНЕВСКИ	27
Врисокот на Мунк	27
Кире НЕДЕЛКОВСКИ	30
Некој необичен немир	30
Марија МЛАДЕНОВСКА-ДИМИТРОВСКА	33
Призрак	33
Љубица РИСТЕВСКА	36
Немир	36
Милица ДИМИТРИЈОВСКА РАДЕВСКА	39
Декември 2018	39

ПРОЗА

Петре ДИМОВСКИ	43
Ловци	43
Никола КОЧОВСКИ	47
Лепрозен (дел)	47
Габриела СТОЈАНОСКА-СТАНОВСКА	52
Карантински мртви дни	52
Јована МАТЕВСКА АТАНАСОВА	56
Виничанската шира	56

ДРАМА

Игор ПОП ТРАЈКОВ	61
Кога синот сонува.....	61

СОГЛЕДБИ

IN MEMORIAM: ПАНДЕ МАНОЈЛОВ	69
Кратка биографија	69
Звонко ТАНЕСКИ	84
Цикличноста на формите во поетскиот израз на Ристо Василевски.....	84
Златко ЖОГЛЕВ	90
ТВОРЕЧКО ПРИЈАТЕЛСТВО SUB SPECIE AETERNITATIS (СПОРЕД УРНЕКОТ НА ВЕЧНОСТА): Веле Смилевски и Раде Силјан	90
Елизабета ЈОНЧИЌ	98
„Фауст го трча плебејскиот круг“ – естетско искуство на сложена композициска мотивација	98
Радомир ВИДЕНОВИК	103
Впечатоци за ноќниот градинар Георги Старделов	103
Зоран ПЕЈКОВСКИ	108
Анализа на едночинката „Гладна кокошка просо сонуе“ од Блаже Конески.....	108
Ана ВИТАНОВА-РИНГАЧЕВА.....	134
Фолклорот како животен позив: (Кон петте децении собирачка дејност на современиот македонски фолклорист Иван Котев).....	134
Даниела АНДОНОВСКА-ТРАЈКОВСКА.....	142
Историско-уметнички запис за постоењето (за „Хераклеа Линкестис“ од Вања Ангелова, Друштво на писатели „Битоолски книжевен круг“ – Битола, 2018).....	142

КНИЖЕВЕН МОЗАИК

Франциско БРИНЕС, ШПАНИЈА (Francisco BRINES, SPAIN).....	149
Песна на бессоните.....	149
Иван ХРИСТОВ, БУГАРИЈА (Ivan HRISTOV, BULGARIA)	150
Б’ДИН* XVI.....	150
Мигел АЛЕКСАНДРО ВАЛЕРИО, ДОМИНИКАНСКА РЕПУБЛИКА (Miguel ALEJANDRO VALERIO, REPUBLICA DOMINICANA).....	151
Во сеќавање.....	151
Роуз АУСЛЕНДЕР, АВСТРИЈА - УНГАРИЈА (Rose AUSLÄNDER, AUSTRIA – HUNGARY)	152
Тишина	152

Жермен ДРОГЕНБРОТ, БЕЛГИЈА – ШПАНИЈА (Germain DROOGENBRODT, BELGIUM – SPAIN).....	153
Преминување	153
Фредерик МЕЈРЕКЕР, АВСТРИЈА (Friederike MAYRÖCKER, AUSTRIA).....	154
Што ти треба?.....	154
Ливиу ГАФТЕА, РОМАНИЈА (Liviu GAFTEA, ROMANIA)	155
На покривот на светот.....	155
Рајнер КУНЦ, ГЕРМАНИЈА (Reiner KUNZE, GERMANY)	156
Корекција	156
Дуан ГУАНГ, КИНА (Duan GUANG, CHINA)	157
Јаловото поле	157
Џорџе ПАУН, РОМАНИЈА (Gheorge PĂUN, ROMANIA)	158
Часовничар на виножита	158
Марија ОКСИЛАДОРА АЛВАРЕЗ, ВЕНЕЦУЕЛА (Maria AUXILIADORA ÁLVAREZ, VENEZUELA)	159
Звукот на постоењето.....	159
Лука БЕНАСИ, ИТАЛИЈА (Luca BENASSI, ITALIA).....	160
Опсада	160
ЖЕРМЕН ДРОГЕНБРОТ, БЕЛГИЈА - ШПАНИЈА, (Germain DROOGENBROODT, BELGIUM - SPAIN).....	161
Светлината	161
Паула РОМАНЕСКУ, РОМАНИЈА (Paula ROMANESCU, ROMANIA)	162
А што ако љубовта е во право?	162
Георги КОНСТАНТИНОВ, БУГАРИЈА (Georgi KONSTANTINOV, BULGARIA).....	163
Крилато заложништво	163
Жермен ДРОГЕНБРОТ, БЕЛГИЈА - ШПАНИЈА) (Germain DROOGENBRODT, BELGIUM - SPAIN)	164
Пишување поезија	164
Арменухи СИСИЈАН, ЕРМЕНИЈА (Armenuhi SISYAN, ARMENIA)	165
Топлина	165
Ида ВИТАЛЕ, УРУГВАЈ (Ida VITALE, URUGUAY).....	166
Остаток.....	166
Адам ЗАГАЈЕВСКИ, ПОЛСКА (Adam ZAGAJEWSKI, POLAND)	167
Сè уште не е време да живеам во песна	167
БАШО. ИСА. БУСОН. КИОРОКУ. МОРИТАКЕ.....	168
Хаику	168
Франциско ДЕ АЗИС ФЕРНАНДЕЗ, НИКАРАГВА (Francisco DE ASÍS FERNÁNDEZ, NICARAGUA)	170
Мојата среќна средба	170

Михо НОНАКА, ЈАПОНИЈА – САД (Miho NONAKA, JAPAN – USA)	171
Есенска белешка	171
Алваро МАТА ГИЖЕ, КОСТА РИКА (Alvaro MATA GUILLÉ, COSTA RICA)	173
без наслов	173
Раед АНИС АЛ-ЈИШИ, САУДИСКА АРАБИЈА (Raed ANIS AL- JISHI, SAUDI ARABIA)	176
Апсолутна власт	176
Алиција Марија КУБЕРСКА, ПОЛСКА (Alicja Maria KUBERSKA, POLAND)	179
Разделба	179
Олга ЛАЛИЌ-КРОВИЦКА, ПОЛСКА (Olga LALIĆ-KROWICKA, POLAND)	181
Пишување	181
ПУНЧО ВАНГЧУК, БУТАН (BHUTAN)	183
Можам ли да ја освојам твојата насмевка?	183
Ненад ТРАЈКОВИЌ, СРБИЈА (Nenad TRAJKOVICH, SERBIA)	185
Љ	185
Мајлинда ШАЌИРИ, АЛБАНИЈА (Majlinda SHAQIRI, ALBANIA)	188
Во очите на моето сонце	188
Лидија ЧИЈАРЕЛИ, ИТАЛИЈА (Lidia CHIARELLI, ITALY)	191
Тајмс Сквер	191
Мабуле ЗАХАРИЈА РАПОЛА, ЈУЖНА АФРИКА (MABULE ZACHARIAN RAPOLA, SOUTH AFRICA)	194
МОЈОТ ЗАТВОР	194
Клаудија ПИЧИНО, ИТАЛИЈА (Claudia PICCINO, ITALY)	196
Гнев	196
Катарина САРИЌ, ЦРНА ГОРА (Katarina SARICJ, MONTENEGRO) ..	198
Запурнина	198
Лабуд ЛОНЧАР, ЦРНА ГОРА (Labud LONCHAR, MONTENEGRO) .	201
Ако ја премолчам песната	201
Искра ПЕНЕВА, СРБИЈА (Iskra PENEVA, SERBIA)	204
Видар	204
Жарко МИЛЕНИЌ, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА (Žarko MILENICJ, BOSNIA AND HERZEGOVINA)	207
Моторцикл	207

**РАСТ – Списание за книжевност, уметност и култура
бр. 23/ 2021**

Издавач: Битолски книжевен круг – Битола

Ул. „Ленинова“ бб, 7000 Битола

Жиро-сметка: 500000000616559

Даночен број: 4002008505311

Депонентна банка: Стопанска банка а.д. Битола

За издавачот

Елизабета Јончиќ, претседател

Лектор:

проф. д-р Трајко Огненовски

Компјутерска обработка и дизајн на корица:

Даниела Андоновска-Трајковска

Слика за корица:

Симонида Филипова Китановска

Печати:

„Ин Дизајн студио“ – Скопје

Тираж:

300 примероци

Битола, октомври 2021 г.

Прилозите се испраќаат на електронската адреса на списанието rastbkk@gmail.com со фонт Times New Roman со кирилична поддршка, големина 12 и единечен проред.

Првиот број на „РАСТ“ излезе од печат во 2001

ISSN 1409–9330

УДК 82+7+008